

Driejarigen in de onderbouw van de Delftse Montessorischool

Tessa Wessels

Het was een blije dag op de Delftse Montessorischool toen we in september onze deuren voor het eerst voor de driejarigen openden. Een mijlpaal is bereikt. Het vormen van gemengde leeftijdsgroepen van drie jaar, zoals Maria Montessori het voorstelde, is door Nederlandse wetgeving in het verleden onmogelijk gemaakt. Van alle kanten horen we dat het belang van voorschoolse educatie hoog geacht wordt. Toch durfden we de stap niet te maken om de driejarigen bij ons binnen te halen in de onderbouw, hoewel ons materiaal en voorbereide omgeving heel erg geschikt zijn voor de jonge kinderen. De bredeschoolgedachte en de integratie van naschoolse en voorschoolse opvang bij scholen heeft ons een kans gegeven om ons ideaal in de praktijk om te zetten. Natuurlijk heeft het ook geholpen om met Tamme Wiegersma een directeur te hebben voor wie het zeer logisch is om de driejarigen te integreren. Hoewel zelf geen montessoriaan was het voor hem dus een kleine stap om tot deze beslissing te komen.

Tamme Wiegersma: 'Wij zijn erg blij dat we nu ook driejarigen kunnen begeleiden in onze onderbouwgroepen. Dit is mogelijk gemaakt door samenwerking van onze school met De Lange Keizer, een stichting in Delft die zich beweegt op het terrein van de kinderopvang.

Met deze stichting heeft de school een samenwerkingscontract voor de voor-, tussen- en naschoolse opvang. Daarnaast functioneert de peutergroep binnen onze school onder deze stichting. Op deze wijze hebben wij afspraken kunnen maken met De Lange Keizer dat - indien ouders dat wensen - driejarigen al in onze onderbouwgroepen worden toegelaten. Dit conform de ideeën van Maria Montessori. Wij zijn erg content dat we deze constructie hebben kunnen bedenken. Hiermee is een lang gekoesterde wens van onze school in vervulling gegaan. De driejarige kinderen staan nog als peuter ingeschreven bij De Lange Keizer en zijn daarmee verzekerd. Zo kunnen wij juridisch verantwoord werken. Als deze kinderen vier jaar worden komen zij natuurlijk automatisch onze montessorischool binnen.

Omdat de tweejarigen in een aparte peutergroep binnen onze school werken, is er tevens de mogelijkheid om de peuterleidsters flexibel in te zetten voor zowel de tweejarigen alsook voor de 3 jarigen binnen

onze onderbouwgroepen. Onze school wenst dicht bij de roots te blijven, dat wil zeggen dat wij werken vanuit het montessoriaanse gedachtegoed en dat zo goed mogelijk gestalte willen geven binnen ons onderwijs. Op deze manier zijn wij daar een behoorlijke stap dichterbij gekomen.' Corinne Brandenburg, leidster onderbouw, vertelt: 'Pas een week oud is het schooljaar, amper een week een driejarige in de klas. Hij beweegt zich nog dicht bij mij, blijft in de buurt, zorgt ervoor dat hij iets veilig is in de buurt houdt. Zijn hand rust in die van mij op tijden dat het even nodig is: het lopen naar de gym, het buitenspelen, onbekende rituelen voor hem.

Na twee ochtenden meedraaien komt de derde ochtend...en daar is het moment van loslaten. Buiten laat hij mijn hand los en gaat met de anderen spelen. Bij het naar binnen gaan, staat hij gewoon in de rij bij de anderen, niet meer aan mijn hand. Ik kijk naar hem, hij lacht naar mij, en ik weet dat het goed is. Hij doet het goed, weet dat hij veilig is en vertrouwd. Binnen kijkt hij om zich heen en kiest een werkje. "Juf, kijk eens," hoor ik en hij - hij straalt. Hij heeft een kleedje gehaald en loopt met de roze toren. Hij bouwt torens, boten, kastelen en laat mij de kleinste zien en welke wel heel erg zwaar is. Hij benoemt termen die een vierjarige vaak niet meer noemt, hij benoemt ze omdat hij er aan toe is.'

Het is lieflijk om de driejarigen in de groepen mee te maken. Ze stappen binnen en nemen rituelen, zoals het geven van een handje bij de deur of het zitten in een kring met je handen in je schoot, klakkeloos over. Een driejarige kijkt omhoog, is zich bewust van zijn omgeving en zo ook van zijn eigen kunnen. Hij wordt gedreven door zijn nieuwsgierigheid en belangstelling voor zijn omgeving. Het gecompliceerde vouwen van het doekje maakt pas indruk. Het meest geweldige is de concentratie waarmee de jonge kinderen werken, bijvoorbeeld om bonen van een kannetje naar een ander kannetje te schenken en ook de oneindige herhaling waarmee zij het doen.

Dit zie je niet meer zo vaak bij de vierjarigen. Een van de grootste uitdagingen van zo'n project is om ouders te overtuigen dat driejarigen het heel goed aankunnen. Als het project eenmaal loopt zijn de voorbeelden natuurlijk vanzelfsprekend. Hinke Catsburg, moeder van Mara: 'Na een hele vakantie uitgekeken te hebben naar de eerste schooldag is het zover: Mara gaat deze ochtend voor het eerst naar school.

Dapper stapt zij de school binnen, geeft de directeur bij de ingang een hand en loopt verder naar "haar klas". Hier moet ze nog even aan wennen, want tot voor kort was dit de klas van haar broer. Ik loop even met haar de klas in en we zoeken samen een werkje uit. Maar ik ga toch vrij snel weer weg want het is immers bekend terrein voor haar. Als ik haar tussen de middag kom halen tref ik een vrolijk meisje die als vanzelfsprekend doet wat ze hoort te doen net als alle kinderen in haar klas. En ze is het helemaal niet eens met het feit dat ze nu naar huis gaat. Twee weken later kan ik constateren dat Mara met veel plezier gaat. Ik vind het fijn voor haar dat haar belevingswereld is vergroot met deze plek. Ze werkt hier in opperste concentratie en vindt hier weer zoveel nieuwe uitdagingen, maar wel helemaal in haar eigen tempo. En daar waar ik mijn grootste twijfels had, namelijk of ze zich wel zou redden tussen al die grote kinderen, kan ik nu alleen maar stellen: wat zijn ze lief voor haar.'